

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)

(прізвище та ініціали)
“ ____ ” _____ 20 ____ року

Дипломна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми

**«Управління кредитним портфелем комерційного
банку»**

Виконав: студент 6 курсу, групи 3
спеціальності

Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр і назва спеціальності)

Пульбер Олександр Сергійович
(прізвище та ініціали)

Керівник д.е.н., професор
Рябініна Л.М.
(прізвище та ініціали)

Рецензент Пригорницький В.В.
(прізвище та ініціали)

ОДЕСА – 2018 року

АНОТАЦІЯ

на дипломну роботу «Управління кредитною діяльністю комерційних банків України»

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади організації кредитних відносин банку з позичальниками.

Об'єктом дослідження виступає кредитна та фінансова діяльність ПАТ КБ «АЛЬФА-БАНК».

Мета дипломної роботи полягає в розкритті суті банківського кредитування, аналізу тенденцій впливу розвитку банківського кредитування в Україні в умовах необхідності подолання кризових явищ.

Завданнями роботи є визначення сутності кредитного портфелю комерційного банку, його характеристика та класифікації; розкриття методики та способів аналізу кредитного портфелю банку; характеристика організаційно-інформаційного забезпечення аналізу кредитного портфелю банку; визначення напрямків покращення аналізу якості кредитного портфелю банку; розробка пропозиції щодо удосконалення аналізу ефективності управління кредитним ризиком; здійснення аналізу активів, зобов'язань, власного капіталу ПАТ КБ «АЛЬФА-БАНК»;

За результатами дослідження сформульовані рекомендації щодо розвитку кредитних відносин в умовах фінансової кризи.

Одержані результати можуть бути використані у практичній діяльності банківських установ.

Рік виконання дипломної роботи - 2017-2018 рр.

Рік захисту роботи – 2018р.

Ключові слова: кредит, кредитні продукти, фінансові результати, прибуток, резерви.

Дипломна робота містить 104 сторінок, 21 таблицю, 12 рисунків, список літератури 65 найменувань.

SUMMARY

on the diploma work "Management of credit activity of commercial banks of Ukraine"

The subject of the study is theoretical and methodological principles of organization of credit relations of the bank with borrowers.

The object of research is the credit and financial activity of PJSC CB Alfa-Bank.

The purpose of the thesis is to reveal the essence of bank lending, to analyze the trends of the impact of the development of bank lending in Ukraine in the conditions of the need to overcome the crisis phenomena.

The objectives of the work are to determine the essence of the commercial bank's loan portfolio, its characteristics and classifications; disclosure of the methodology and methods for analyzing the loan portfolio of the bank; the characteristic of organizational and informational support for the loan portfolio of the bank; definition of directions for improving the analysis of the quality of the loan portfolio of the bank; development of a proposal for improving the analysis of the efficiency of credit risk management; carrying out analysis of assets, liabilities, equity capital of PJSC CB Alfa-Bank;

The results of the study formulated recommendations for the development of credit relations in the financial crisis.

The results obtained can be used in the practical activities of banking institutions.

Year of completion of the thesis - 2017-2018 years.

Year of protection of work - 2018.

Key words: credit, credit products, financial results, profit, reserves.

Thesis contains 104pages, 21 tables, 12 figures, the list of literature 65 names.

ЗМІСТ

	стор .
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	
1.1. Поняття кредитного портфелю комерційного банку, його характеристика та структура.....	6
1.2. Трансформація підходів до управління кредитним портфелем комерційного банку	14
Висновки до першого розділу.....	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКІВ УКРАЇНИ	
2.1. Етапи та особливості розвитку кредитної діяльності банків України	28
2.2. Аналіз сучасних процесів формування кредитного портфелю вітчизняних банків	34
2.3. 2.3. Оцінка процесів управління кредитним портфелем ПАТ «АЛЬФА-БАНК».....	45
Висновки до другого розділу	56
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКІВ	
3.1. Удосконалення систем раннього попередження проблемних кредитних портфелів банків	59
3.2. Удосконалення економіко-правового забезпечення безпеки формування кредитних портфелів банків	68
3.3. Методичні основи формування кредитної стратегії банку	80
Висновки до третього розділу.....	91
ВИСНОВКИ.. ..	97
Список використаних джерел	100

ВСТУП

У структурі активних операцій банку найбільшу питому вагу займають кредитні операції. Це пов'язано з об'єктивною властивістю капіталу спрямовуватися у сфери, де найвища норма прибутку. Саме аналіз кредитних операцій банку з погляду ступеня ризику, забезпеченості та дохідності лежить в основі аналізу якості активів, що, у свою чергу, є важливим напрямом рейтингової оцінки діяльності банку, які є найбільш ефективними, але і найбільш ризикованими операціями банку. Кредитні операції банку формують його кредитний портфель.

Особлива увага приділяється аналізу кредитних портфелів банків в динаміці, їх структуру за строками, ризиковістю, галузями економіки, за суб'єктами та іншими ознаками. Також важливим є аналіз якості та ефективності кредитного портфелю банку.

Кредитні операції комерційних банків традиційно перебувають у центрі уваги науковців та банкірів, адже кредитування завжди було й залишається пріоритетною економічною функцією банків. Теоретичною та інформаційною базою для дослідження є законодавство України, яке регулює операції комерційних банків, а також роботи вітчизняних зарубіжних дослідників у цій сфері: Гончарук А. Г., Вовчак О.Д., Капран В. І., Коваленко В.В., Козак Ю. Г., Моринець С. Я., Мороз А. М., Петрашко Л. П., Руденко Л. В., Снігурська Л. П. та інші.

Для успішного кредитування та підвищення дохідності кредитних операцій, банки мають впровадити зрозумілу та гнучку систему управління власним кредитним портфелем. Формування якісного кредитного портфелю є одним з першочергових завдань українських банків. Однак, сьогодні спостерігається недостатній рівень дослідження теоретичних і методичних проблем щодо його аналізу, що і зумовили вибір теми дипломної роботи і свідчить про її актуальність.

Метою даної роботи є розкриття поняття кредитного портфелю

комерційного банку, розгляд методик його аналізу та пошук шляхів покращення аналізу якості та структури кредитного портфелю.

Відповідно до поставленої мети основними завданнями курсової роботи є :

- 1) визначення сутності кредитного портфелю комерційного банку , його характеристика та класифікації;
- 2) розкриття методики та способів аналізу кредитного портфелю банку;
- 3) характеристика організаційно - інформаційного забезпечення аналізу кредитного портфелю банку;
- 4) визначення напрямків покращення аналізу якості кредитного портфелю банку;
- 5) розробити пропозиції щодо удосконалення аналізу ефективності управління кредитним ризиком;
- 6) здійснити аналіз активів, зобов'язань, власного капіталу ПАТ КБ «АЛЬФА-БАНК»;
- 7) проаналізувати звіт про фінансові результати ПАТКБ « АЛЬФА-БАНК»;
- 8) здійснити аналіз показників фінансової стійкості, ділової активності та ліквідності ПАТКБ « АЛЬФА-БАНК».

Об'єктом дипломної роботи є кредитний портфель комерційного банку. Предмет дослідження – аналіз сучасних методів управління кредитним портфелем банку.

Основними елементами новизни є :

- набули подальшого розвитку підходи до визначення поняття «кредитний портфель банку», яке, на відміну від існуючих, обґрунтовує, що кредитний портфель банку – це сукупність кредитів, гарантій, авалів та зобов'язань з кредитування, наданих банком своїм клієнтам на певну дату; він характеризує величину капіталу, вкладеного банком у кредитні операції. Таке трактування дозволяє банківській установі конкурувати на кредитному ринку з метою забезпечення збалансованості показників ризикованості та

прибутковості;

Набули подальшого розвитку наукові підходи до періодизації розвитку системи кредитування реального сектору економіки, з виокремленням шести періодів, кожен з яких охоплює розвиток кредитних інструментів банків у взаємозв'язку та взаємозалежності від етапів розвитку національної економіки. Така періодизація, на відміну від існуючих, розкриває особливості використання кредитних інструментів.

При написанні дипломної роботи були використані наступні методи: реферативний (при огляді та підборі літературних джерел); аналізу (при розгляді сутності кредитного портфелю банку та методики його аналізу, при аналізі фінансових показників діяльності аналізованого банку); табличний (для аналізу та узагальнення даних); групування та порівняння.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань регулювання кредитних відносин, офіційні статистичні матеріали Національного банку України, Державної служби статистики України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, звіти науково-дослідних центрів та установ, фінансова звітність окремих банків, монографічні дослідження, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених, періодичні видання, інформаційно-аналітичні бюлетені, офіційні інтернет-ресурси.

ВИСНОВКИ

На сучасному етапі розвитку банківської системи світу та України, зокрема, багато уваги з боку вітчизняних та закордонних науковців приділяється кредитному портфелю комерційних банків. Аналіз портфелю кредитних вкладень посідає важливе місце серед складових частин аналізу банківської діяльності як складової загальної системи управління банківською або іншою кредитною установою.

Методичні підходи до аналізу кредитного портфелю комерційного банку ґрунтуються на основних фундаментальних принципах управління кредитною діяльністю суб'єкта господарювання. Вивчені нами методи аналізу кредитного портфелю з різних сторін проводяться з метою вивчення прибутковості та ефективності портфелю в цілому та окремих його складових; визначення ризикованості кредитного портфелю, та його структурних складових, які складають найбільш високий ризик для банківської установи, а також методи мінімізації цих ризиків.

Водночас важливими є дані, отримані в процесі аналізу руху кредитних вкладень та їх оборотності, а також поворотності кредитних коштів, застосування яких дає банку можливість більш якісно управляти кредитними активами.

На сьогодні постає велика проблема неповерненості кредитних викликана впливом світової фінансової кризи на банківську систему України. Тому, для впевненості в отриманні компенсації невиконання позичальниками основної суми боргу та відсотків за нею, банк змушений вимагати від позичальників якісну та надійну заставу, яку можна буде реалізувати у випадку невиконання останнім умов кредитного договору. У зв'язку з цим в банку проводиться аналіз кредитного портфелю з погляду захищеності від можливих втрат.

В умовах переходу до ринкової економіки в банківській сфері збільшується значення правильної оцінки ризику, який бере на себе банк, здійснюючи різні операції. Для банківської діяльності важливим є не

уникнення ризику взагалі, а його передбачення та зниження до мінімального рівня, тобто застосування різних методів управління ризиками.

Кредитні операції є найбільш дохідними операціями банку, але, водночас, і найризикованішими. Тому з метою зниження портфельного кредитного ризику банківські установи використовуються такі найпоширеніші методи мінімізації ризиків як диверсифікація та лімітування кредитних вкладень, створення резервів під покриття можливих втрат за кредитними операціями.

Але крім цих відомих методів існують також сек'юритизація кредитних вкладень та хеджування, яке являє собою передачу окремої частини кредитного ризику третім особам за допомогою кредитних похідних (деривативів).

Слід зазначити, що методична база здійснення аналізу кредитного портфелю банку розвинута на досить високому рівні і вона характеризується як загально – відомими методами та способами, так і новітніми підходами до аналізу.

Для забезпечення комплексного аналізу кредитного портфеля можна використовувати всі види планової, нормативної, облікової, фінансової, статистичної, довідкової, методичної та інших видів інформації.

Проаналізувавши фінансові показники діяльності ПАТКБ « АЛЬФА-БАНК», можна зробити висновок про недостатню капіталізацію банку, а також про те, що банк залучає більш дорогі ресурси на міжбанківському ринку, замість того, щоб залучити більш дешеві кошти від юридичних та фізичних осіб. Банк здійснює активні операції за рахунок цих дорогих ресурсів, а не за рахунок власних коштів, що генеруються в процесі банківської діяльності.

За рахунок здійснення даних операцій зростають витрати банку, зокрема, процентні, оскільки банку необхідно забезпечити повернення коштів інших банків та клієнтів, а також відсотків за ними. Тому, у зв'язку з кризовими явищами в економіці та банківській системі, збільшення витрат

банку призвело до того, що він спрацював із збитками протягом трьох останніх років.

Аналізуючи коефіцієнти фінансової стійкості та ділової активності можемо зазначити, що вони є нижчими за оптимальні, крім коефіцієнта участі власного капіталу у формуванні активів, який знаходиться на рівні оптимального. Тому банку необхідно проводити більш ефективну політику щодо залучення коштів, важливим напрямком якої була б диверсифікація джерел отримання коштів, а також ефективну кредитно-інвестиційну політику.

Незважаючи на збиткову діяльність в останній звітний рік, банк розширив кількість своїх штатних працівників, що повинно призвести до підвищення ефективності роботи банку в майбутньому за рахунок нових ідей та пропозицій.

При аналізі показників ліквідності було виявлено, що вони набагато вище нормативних та оптимальних, що свідчить про високу ліквідність банку та його можливість дуже швидко і без додаткових витрат розрахуватись із своїми кредиторами та вкладниками за рахунок ліквідних коштів.

Отже, можна зробити висновок, що в діяльності банку існують проблеми, які потребують негайного вирішення, зокрема, підвищення рівня капіталізації банку та пошук ефективних джерел залучення коштів. Також, як свідчать сучасні тенденції, для подальшого розвитку банківської системи України, необхідним є використання новітніх технологій та залучення іноземного досвіду у діяльності банків (що стосується і методів управління кредитними ризиками), які в майбутньому можуть стати рушійною силою до отримання додаткових прибутків банківськими установами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берегова, Г. І. Методи аналізу кредитного ризику та побудова моделі оцінки кредитоспроможності позичальника [Текст] / Г. І. Берегова // Регіональна економіка. – 2009. – № 4. – С. 133 – 122.
2. Бєлова, І .В., Дутченко О. О. Врахування галузевого фактора при проведенні банківськог кредитування [Текст] / І. В. Бєлова, О. О. Дутченко // Економічний простір . – 2011. – № 48. – С. 137 – 142
3. Білик, М. Д. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / М. Д. Білик. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с. – ISBN 966–574–799–1.
4. Бобиль, В. Сек'юритизація банківських активів у контексті управління портфельним кредитним ризиком / В. Бобиль // Вісник НБУ. –2010.– № 1. – С. 22 – 25.
5. Бондаренко, Л. К. Поняття кредитного портфеля комерційного банку і критерії його конкурентоспроможності [Текст] / Л. К. Бондаренко // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 3. – С. 31 – 33.
6. Бурмака, М. О. Сек'юритизація як інструмент регулювання ринку позикового капіталу: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні [Текст] / М. О. Бурмака // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 2 (25). – С. 13 – 20
7. Вовк, В. Я. Кредитування і контроль [Текст] : Навчальний посібник / В. Я. Вовк, О. В. Хмеленко. – К. : Знання, 2008. – 463 с. – ISBN 978–966– 346–402.
8. 4 Волкова, Н.И. Управление банковской деятельностью [Текст]: учеб.-практ. пособ. / Н.И. Волкова, Р.А. Герасименко, Т.А. Чашко; под. общ. ред. П.В. Егорова. – Донецк: ООО «Юго- Восток ЛТД», 2003. – 338 с.
9. Голуб, В.М. Управління кредитним портфелем комерційного банку

[Текст]: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / В.М. Колуб; Київ. нац. екон. ун- т. – К., 2004. – 19 с.

10. Герасимович, А. М. Аналіз банківської діяльності [Текст] : Підручник / А. М. Герасимович ; Міністерство освіти і науки України, КНЕУ.– К. : КНЕУ, 2005. – 599 с. – ISBN 966–574–567–0.

11. Глущенко, С. В. Інструменти управління ризиками кредитної діяльності [Електронний ресурс] / С. В. Глущенко. - Режим доступу : http://www.library.ukma.kiev.ua/e-lib/Mahisterium/MAG_IS_SUE35_2009_economy/01_glushchenko_sv.pdf.

12. Гольченко, І. Е. Сек'юритизація як один із способів удосконалення діяльності банків: перспективи застосування світового досвіду в Україні [Текст] / І. Е. Гольченко // Вісник Української академії банківської справи. -2010. – № 2. – С.44 – 48.

13. Грудзевич, У. Я. Аналіз банківської діяльності [Текст] : Навчальний посібник / У. Я. Грудзевич ; Національний банк України. – К. : УБС НБУ, 2007. – 222 с. – ISBN 978–966–368–041–5.

14. Денисенко, М. П. Кредитування та ризики [Текст] : Навчальний посібник / М. П. Денисенко, В. М. Домрачев, В. Г. Кабанов. – К. :«Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 480 с. – ISBN 978–966–370–089–2.

15. Дубинина, І. Р.Сек'юритизация: причины успеха [Текст] / І. Р. Дубинина // Рынок ценных бумаг. – 2009. – № 2 . – С. 12 –13

16. Дугін, І. М. Врахування чинників зовнішнього середовища в процесі управління кредитним портфелем комерційного банку [Текст] / І. М. Дугін // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 6. – С. 32 – 36.

17. Дугін, І. М. Концептуальні основи управління портфельними кредитними ризиками банків під час роботи з роздрібними

позичальниками [Текст] / І. М. Дугін // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Т. 16. – С.135-143.

18. Казаков, А. А. История секьюритизации [Електронний ресурс] / А. А. Казаков // Рынок ценных бумаг. – 2003. – № 19. – Режим доступу :[://www.rcb.ru](http://www.rcb.ru)

19. Ковалев, А. П. Кредитные деривативы - будущее банковского риск- менеджмента [Электронний ресурс] / А. П. Ковалев // Финансовый директор. –2008. – № 12. Режим доступу: <http://www.gaap.ru/>

20. Ковалев, А. П. Безопасность кредитного портфеля: вопросы лимитирования [Текст] / А. П. Ковалев // Банковская практика за рубежом. –2009. – №12. – С.69 – 84.

21. Коваленко, В.В. Управління кредитним портфелем в умовах фінансової невизначеності функціонування банків [Текст] / В.В. Коваленко // Регіональна економіка та управління. – 2016. – №1(08). – С. 60-63.

22. Косова, Т. Д. Аналіз банківської діяльності [Текст] : Навчальний посібник / Т. Д. Косова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 486 с. – ISBN 978–966–364–687 .

23. Костюченко, В. М. Управління кредитними ризиками у комерційному банку [Текст] / В. М. Костюченко // Вісник Хмельницького національного університету. Серія “Економічні науки”. – 2010. – № 1. – Т.1. – С.141 – 147.

24. Кот, Л. Л. Еволюція кредиту і кредитних відносин в умовах трансформації економіки [Текст] / Л. Л. Кот // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка . – 2010 . № 59 С. 6 – 8

25. Криклій, О. А. Управління кредитним ризиком банку [Текст] : монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ»,

2008. – 86 с.

26. Крупка, М. І. Тенденції та проблеми формування ринку кредитних послуг в Україні [Текст] // Вісник НБУ. – 2010. – № 11. – С. 3 – 9

27. Кузьмінов, Є. В. Обґрунтування задачі галузевої диверсифікації кредитного портфеля [Текст] / Є. В. Кузьмінов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 4. – С.130 – 134.

28. Мещеряков, А. А. Фінансовий менеджмент у банках [Текст]: навчальний посібник. / А. А. Мещеряков, Л. В. Лисяк. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208с. – ISBN 966-364-154-1.

29. Мищенко, А. В. Методология управления кредитным риском и оптимальное формирование кредитного портфеля [Текст] / А. В. Мищенко // Финансовый менеджмент. – 2008. – № 1. – С.91 – 105.

30. Мищенко, А. В. Оптимизация портфеля финансовых активов при ограничении на их целочисленность [Текст] / А. В. Мищенко // Финансовый менеджмент. – 2011. – № 6. – С. 67 – 78.

31. Мілай, А. О. Кредитний ризик та його хеджування за допомогою деривативів [Текст] / А. О. Мілай // Формування ринкових відносин в Україні.– 2007. – № 2. – С. 95 – 99.

32. Моисеев, Б. С. Интервальное резервирование : бережливый подход к расходованию капитала банка [Текст] / Б. С. Моисеев // Деньги и кредит. –2010. –№ 9. – С. 58 – 67

33. Нестеренко, М. В. Облік і аналіз кредитних операцій [Текст] / М. В. Нестеренко, О. Ф. Андропова // Економічний простір. – 2010. – № 23/2. –С.172 – 173.

34. Основні показники діяльності банків України на 01.01.2011 року // Вісник НБУ. – 2011. – № 2. – С. 19.

35. Офіційна інформація про діяльність ПАТ КБ «ПравексБанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.pravex.com/rus/main>

36. Панченко, Є. Контроль кредитного портфеля як складова частина банківського менеджменту [Текст] / Є. Панченко, О. Селезньова // Економіка України. – 2010. – № 6. – С.13 – 16.
37. Парасій–Вергуненко, І. М. Аналіз банківської діяльності [Текст]: навчально–методичний посібник / І. М. Парасій–Вергуненко ; Мін–во освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2003. – 347 с. – ISBN 966–574–453–4.
38. Плешивцев, О. О. Оценка риска контрагента – установление лимитов на операции с банками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.finrisk.ru/article/Mbkavto/mbkavto2.html>
39. Плісак, Т. О. Облік та аналіз діяльності комерційного банку [Текст]: навч. посіб. / Т. О. Плісак. – К. : КНТЕУ, 2004. – 73 с. – ISBN 966-629-080-4.
40. Подлесний, С. Оптимізаційний підхід до управління кредитним портфелем в умовах кризи [Текст] / С. Подлесний // Банківський менеджмент – 2009. – № 2. – С. 25 – 29.
41. Подчесова, В. Ю. Управління кредитними ризиками та шляхи їх мінімізації [Текст] / В. Ю. Подчесова // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2010. – Вип. 205. – Т. 4. – С. 967 – 972.
42. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України, від 19.03.2003 р. № 124 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=za353-03>
43. Прасолова, С. П. Кредитування і контроль [Текст] : Навчальний посібник. – Видавництво «Ліра-К», 2008. – 202 с. – ISBN 978–966–96938–5–3.

44. Примостка, Л. О. Кредитний ризик банку: проблеми оцінювання та управління [Текст] / Л. О. Примостка // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 118 – 125.
45. Примостка, Л. О. Фінансовий менеджмент у банку [Текст] : Підручник. / Л. О. Примостка. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : КНЕУ, 2004. – 468 с. – ISBN 966–574–626–х.
46. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] : постанова Правління Національного банку України, від 28.08.2001 № 368. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0841-01>.
47. Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків [Електронний ресурс] : положення, затверджене Постановою Правління Національного банку України, від 06.07.2000 р. № 279. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-07>.
48. Пірог, В.В. Оцінювання якості кредитного портфеля банків з урахуванням виконання економічних нормативів НБУ [Текст] / В.В. Пірог // Науковий вісник ЛНТУ України. – 2011. – №2. – С. 228-235.
49. Рясних, Є.Г. Система управління кредитним портфелем у комерційному банку [Текст] / Є.Г. Рясних, А.А. Пономарьов, М.О. Микитин // вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – №2. – С. 146-149.
50. Семенча, І.Є. Управління кредитним банком у сучасних економічних умовах в Україні: проблеми та шляхи подолання [Електронний ресурс] / І.Є. Семенча, А.А. Ткачова // Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. – 2014. – №6. – Режим доступу: <http://economy.nayka.com.ua/?op=1&Z=3117>.
51. Серик, Ю.В. Управління кредитним портфелем банку [Текст] / Ю.В. Серик // Економіка і управління. – 2012. – №4. – С. 70-75.

52. Раєвський, К. Деякі аспекти фінансового аналізу комерційних банків України [Текст] / К. Раєвський // Вісник НБУ. – №1. – 2010. – С. 27 –40.
53. Самарец Ф. А. Опыт построения методики определения лимитов на банки_контрагенты [Текст] / Ф. А. Самарец // Банкир . – 2009. – № 7. – С. 3 – 6
54. Соколинская, Н. Э. Производные финансовые инструменты: фьючерсы, свопы и опционы [Текст] / Н. Э. Соколовская // Банковские услуги .– 2011. – № 2. – С. 2 – 38.
55. Сусіденко В.Т. Управління кредитною діяльністю комерційних банків: [Текст] / В. Т. Сусіденко // Банківський менеджмент . – 2010. – № 9. – С. 3 – 12.
56. Табачук, Г. П. Фінансовий облік та фінансова звітність у банках[Текст] : навчальний посібник / НБУ ; ред.: Г. П. Табачук, О. М. Сарахман. - К. : УБС НБУ, 2007. - 430 с. - (Сертифікований український банківський аудитор 1). - ISBN 978-966-368-037-8.
57. Тептя, О. В. Організація системи управління кредитним портфелем у комерційному банку [Текст] / О. В. Тептя // Вісник Хмельницького національного університету. Серія “Економічні науки”. – 2010. – № 5. – Т. 2. – С. 141 – 144
58. Чехова І.В. Історичний аспект формування ринку кредитних ресурсів / І.В. Чехова // Держава та регіони. Серія. Економіка та підприємництво. – 2010. – №1. – С. 205-208.
59. Шелудько В.М., Вірченко В.В. Сучасні тенденції розвитку світового ринку деривативів / В.М. Шелудько, В.В. Вірченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2014. – 10(163). – С. 81 - 87.
60. Школьник І. О. Стратегія розвитку фінансового ринку України : дис. ...

докт. екон. наук : 08.00.08 / І. О. Школьник. – Суми, 2008. – 440 с.

61. Щибиволок, З. І. Аналіз банківської діяльності [Текст] : Навчальний посібник / З. І. Щибиволок. – К. : Знання, 2006. – 311 с. – ISBN 966–346–039–3.

62. Юрків Н.Я., Шкодін І.В. Циклічний розвиток світової економіки в умовах фінансової невизначеності / Н.Я. Юрків, І.В. Шкодін // Збірник наукових праць Харківського інституту банківської справи «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики». – 2011. – №1(10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://fkд.org.ua/archive_1\(10\)2011_eng.html](http://fkд.org.ua/archive_1(10)2011_eng.html).

63. McKinnon R.I. (1973) Money and Capital in Economic Development. / Ronald I. // Washington, D.C.: The Brookings Institution, 1973. – Pp. 184.

64. Levine, R. (2005). Finance and Growth: Theory and Evidence. In: Handbook of Economic Growth, ed. by P. Aghion and S. Durlauf, vol. 1A, pp. 866-923, Elsevier.

65. Loayza, N. V., and R. Ranciere (2006) Financial development, financial fragility, and growth. Journal of Money, Credit and Banking 38 (4): 1051–76.